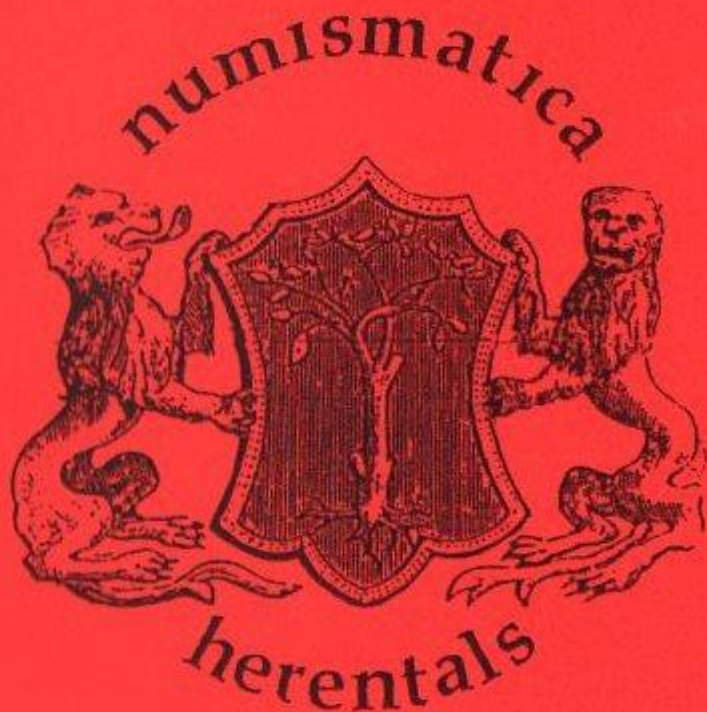

afgiftekantoor
2200 Herentals 1
P 409301
Wettelijk Depot B.D.54.073

België - Belgique
PB
2200 Herentals 1
BC 9428

maandelijks clubtijdschrift

54

november 2008

verantwoordelijke uitgever

Numismatica Herentals

redactie : Rudy Dillen - Postbus 105 - 2200 Herentals

Bestuur

Rudy Dillen	voorzitter – secretaris – redacteur 0471-329179	rudy.dillen@telenet.be
Marc Roex	penningmeester – schatbewaarder 0475-365993	marcroex@yahoo.com
Koen De Pooter	veilingmeester – standhouders 0473-556266	koen.de.pooter@telenet.be
Eddy Pauwels	bestuurslid – bibliothecaris 0496-529952	e_pauwels@telenet.be
Frank Lippens	bestuurslid – webmaster 0475-552400	frank.marieline@skynet.be
Marc Peeters	bestuurslid – public relations 0475-275274	m.peeters@telenet.be
Erelid : Roger van Nuffel – Herentalse Schepen van Cultuur 2001-2006		

adres Numismatica – Postbus 105 – 2200 Herentals

rekeningnummer Fortis 001-4206136-01
IBAN BE43 0014 2061 3601 BIC GEBABEBB

lidgelden 11 € lidmaatschap Numismatica Herentals + EGMP
(17 € voor leden in het buitenland)
7 € lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals
voor leden van de andere EGMP-afdelingen
(10 € voor leden in het buitenland)
1 € éénmalig daglidmaatschap voor nieuwe bezoekers
gratis toegang voor -12 jaar, vergezeld van een volwassen lid

aangesloten bij het E.G.M.P. – Koninklijke Vereniging
de Herentalse Cultuurraad

website www.numismatica-herentals.be

clubactiviteit op de 2e zondag van de maand, van 8.30 tot 12 u
zondag 9 november 2008 - St.-Antonius, Kapucijnenstraat 7, Herentals

5^e Grote Internationale Beurs - 14 december 2008 – De Vossenberg

2009 : 11 jan – (febr NIET !) – 9 maart – 12 april – 17 mei (= 3^e zon !)

Frontpagina in de randdomeinen van de numismatiek zijn Romeinse 'tesserae' met waardebepalingen interessante verzamelobjecten (zie art).

Clubnieuws

Tentoonstelling op de clubactiviteit van 9 nov. presenteert Koen De Wolf 'Randgebieden van de Romeinse numismatiek'. Al deze items mogen best beschouwd worden als een mooie en aansluitende omkadering van een antieke collectie Romeinse munten (zie ook artikel)

Nieuwe lidkaarten zijn reeds klaar ! Ik weet het, we komen er al vroeg mee op de proppen : we vragen onze leden om bijtijds hun bijdrage voor 2009 te voldoen. Dit bespaart onze secretaris veel schrap- en terug inschrijfwerk. De lidgelden zijn onveranderd, zie daarvoor op het voorste binnenkaft. Na betaling kan je dan uw lidkaart afhalen aan de bestuurstafel op een volgende clubactiviteit of ze wordt meegestuurd met het volgende tijdschriftje. Beste leden, talm aub. niet te lang !

Grote EGMP-veiling de volgende EGMP-veiling zal doorgaan op zaterdag 31 januari 2009. Leden die (kwaliteitsvolle) loten wensen in te brengen, kunnen dit doen bij de voorzitter van hun afdeling of uiterlijk op 11 nov, bij EGMP-veilingmeester Aimé Haeck, op de beurs van Tiencn.

Clubactiviteit zondag 9 november 2008 zaal St-Antonius 8.30-12 u

11.20 u trekking van de jeugdombola gratis lootje voor -15 jaar
prijsmuntje voor elke aanwezige jongere + ex. Muntkoerier

11.25 u aanwezigheidstombola gratis voor alle aangesloten leden

* gouden 1/5 libra – Peru	1906
* zilveren 200 escudos – Portugal	2000
* zilveren 5 corona, Frans Jozef – Hong./Oost.	1900
(verzilverde) antoninianus van keizer Tetricus	270-273

11.30 u trekking van de tombola 1 € = 1 lootje 5 € = 6 lootjes

* gouden penning – 25 jaar regering Boudewijn	1976
* gouden 10 francs – Napoleon III	1866
zilveren 10 francs, Hercules-type - Frankrijk	1965
zilveren 5 dollars – Cayman eilanden	1979
zilveren 5 francs Louis Philippe I – Frankrijk	1845
* zilveren 50 escudos, 400 j 'Os Lvsiasdas'- Portugal	1972
zilveren 5 francs Leopold II – België	1867
zilveren 500 frank – 150 jaar onafhankelijkheid	1980

met telkens een fles vinho tinto 'Aristocrata 2004' – Estramadura (Port)
geschonken door **Supermarkt Van Eccelpoel**, Lierseweg 20, Herentals

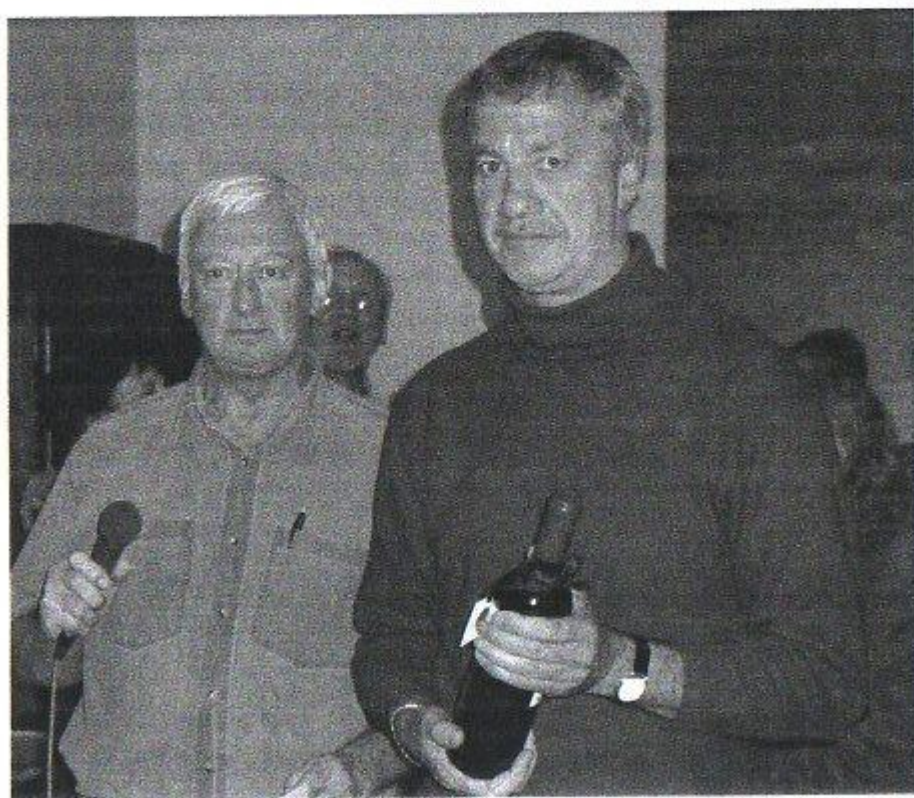
11.35 u ledenveiling met 60-tal loten – tijdig biednummer afhaken !

Oplossing muntenpuzzel CAVALIA ANTIQUA

Slechts 9 clubleden lieten zich bekoren om deel te nemen aan de antieke paarden-op-munten-puzzel. Op 8 strookjes stonden de 6 goede combinaties : **A-5, B-3, C-4, D-1, E-6 en F-2**. Voor de schiftingsvraag moest het gewicht geraden worden van het beeldje onder de piramide : het woog exact **182 gram**.

Jan Van Gompel uit Olen had de 6 combinaties goed en benaderde met 177 gram, op 5 g na, het dichtst het te schatten gewicht. Proficiat Jan ! Ook dank ook de 8 anderen voor hun deelname ! In het hier volgend artikel krijg je meer info en historische achtergrond bij de munten.

Jan Van Gompel mocht uit handen van Rudy Dillen, bedenker van de 'paarden-puzzel', de prijzmunten, een verzilverde Romeinse antoninianus van keizer Aurelianus (270-275) en een fles wijn in ontvangst nemen.

Antieke munten hebben niet alleen hun bekoring vanwege hun grote historische waarde, ook qua artisticeit zijn ze meestal ongeëvenaard.

MUNT A De antieke schrijvers hebben ons zeer weinig informatie nagelaten over **Bactrië**, het meest oostelijk Hellenistische koninkrijk. Meer dan ooit is het numismatisch bewijs belangrijk om de geschiedenis en de lijst van de opeenvolgende Bactrische koningen samen te stellen. Het koninkrijk in de Hindu-Kush werd gelicht uit de Seleucidische provincie 'Bactro-Sogdiana' toen Diodotus, de plaatselijke satraap, in 256 vC zichzelf onafhankelijk verklaarde van de Seleucidische koning Antiochos II. Antiochos III probeerde later nog, evenwel zonder succes, om zijn invloed terug te laten gelden over de afvallige provincie, maar koning Demetrios van Bactrië breidde zijn rijk nog verder uit zuidwaarts en annexeerde gebiedsdelen van het Indische Mauryan-Rijk. De eerste bi-linguale munten verschenen, gebaseerd op een nieuwe Indo-Griekse gewichtsstandaard, met op de ene zijde een Griekse- op de andere zijde een Karoshti-legende, de plaatselijke taal. Bactrië kreeg veel te leiden onder Scytische invallen en tegen het einde van de 2^e eeuw vC. werd het koninkrijk opgesplitst in een oosters- en een westerse gebied, elk met een koning. Op het einde van de 1^e eeuw vC waren nagenoeg alle sporen van de Griekse cultuur, verdrongen door de opkomst van de Kushans, uitgewist. Als zijn broer Demetrios van de troon wordt verdreven door de rebelse Eucratides, neemt **Antimachos** de dynastieke plicht over : samen met zijn neven Agathocles en Pantaleon als mederegeerders, bouwen ze het verzet op en nemen terug de controle over het koninkrijk.

Bactrië – Antimachos Nikephorus, ca. 171-160 vC, Ar drachme, 2.46 g.
vz – gevleugelde Nike (overwinning) houdt palmtak, Griekse legende :

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΑΝΤΙΜΑΧΟΥ (links een monogram)

kz – de koning te paard, in galop, naar rechts,

Karoshti-legende rondom : Maharajasa Jayadharasa Antimahasa

MUNT B Romeinse Republiek

De gespannen relatie tussen Rome en Macedonië kreeg nog meer te verduren als de Macedonische koning Perseus een huwelijksverbond aangaat met het Seleucidisch koningshuis van Antiochos III van Syrië, vijand van Rome. Als hij even later ook nog eens territoriale afspraken schendt grijpt de Romeinse Senaat in en stuurt Marcius Philippus, aan het hoofd van een Romeins legioen naar Macedonië om orde op zaken te stellen. De Romeinse Consul vermijdt echter een openlijke oorlog met de Macedonische koning en beperkt er zich toe onbeschermden Griekse steden te plunderen en de provincie te brandschatten op zoek naar makkelijke buit. Pas onder L. Aemilius Paullus, de volgende Romeinse Consul, wordt Perseus in een openlijke veldslag verslagen en gevangen afgevoerd naar Rome. Macedonië wordt opgedeeld in 4 republieken, onder het motto 'Verdeel en heers!' Het heeft Q. Marcius Philippus niet weerhouden om zijn 'zegerijke daden' te laten vereeuwigen op munten.

Quintus Marcius Philippus, ca. 126 vC – Ar denarius, 3,91 gram

vz – Roma, met een gevleugelde helm versierd met een griffioen, draagt oorring en neksieraad, ✠ waardemerk achter de nek

kz – Macedonische ruiter met indrukwekkende helm en gevelde speer, in galop naar rechts, links nog een Macedonisch hoofddeksel
opschrift : **Q.PILIPV(S)** onder paard, **ROMA** onder grondlijn

De denarius (mv. denarii), een zilveren munt, was één van de meest gangbare munten in het Romeinse Rijk. Het woord denarius komt van 'denarius nummus', wat munteenheid van 10 betekent, want zijn waarde was aanvankelijk 10 as. De nieuwe denarii werden op de voorzijde voorzien van het teken ✠ als monogram en waardeteken voor XVI.

De naam denarius leeft nog voort in 'dinar', de munteenheid die in verschillende Arabische landen wordt gebruikt en in 'denero', het Spaanse woord voor geld, ook de benaming 'denier' is van denarius afgeleid.

MUNT C De **Arverni** vormden in de 1^e eeuw vC. een belangrijke stam in Gallië. Volgens Strabo besloeg hun territorium het grootste deel van de hooglanden van centraal-Frankrijk. Hun naam leeft nog voort in de benaming Auvergne (Ardeche). Titus Livius noemt de Arverni als stam die deelnam aan de tocht van de Kelten in Italië in de 3^e eeuw vC. ook zouden zij de Carthaagse leider Hasdrubal vriendelijk hebben ontvangen op zijn tocht naar Italië (208 vC).

Kelten – Gallië, **ARVERNI** – gouden stater, 7.25 gram
vz – Keltisch hoofd naar links, **x** op de wang **kz** – paard in galop, naar links, een lier met 3 snaren, **x** in een vierkant. Het vrije paard is het embleem van de Arverni en staat symbool voor hun onafhankelijke geest. De inkepingen dienen om het goudgehalte te controleren.

Vercingetorix, leider van de Arverni, werd door Julius Caesar beschreven in zijn werk 'Commentarii de bello Gallico'. In 58 vC. was de Romeinse veldheer over de Alpen getrokken om Gallië te veroveren. Zijn campagne verliep voorspoedig totdat Vercingetorix erin slaagde meerdere stammen te verenigen in zijn verzet tegen de Romeinen. Aanvankelijk boekte hij succes, dankzij de techniek van de verschroeiende aarde, het afsnijden van de Romeinse aanvoerwegen en door verrassingsaanvallen op het veel tragere Romeinse leger. Echter, een jaar na het begin van de opstand werden de Gallische troepen in 52 vC. bij Alesia ingesloten. Alhoewel in de meerderheid, moest Vercingetorix zich na maandenlang beleg overgeven, waarna Caesar hem meevoerde naar Rome als oorlogstroofe. Met de beslissende slag bij Alesia werd Gallië voorgoed verslagen en ingelijfd bij het Romeinse Rijk. Na ongeveer 6 jaar gevangenschap in Rome werd Vercingetorix terechtgesteld, hij werd publiekelijk gewurgd.

MUNT D Sicilië – Syracuse

In de 8^e eeuw vC. landen Korinthische kolonisten aan de oostkust van Sicilië en stichten daar een nieuwe stad: Syracuse. Vanwege haar strategische ligging ontwikkelt de stad zich dankzij de handel tot een van de sterkste en rijkste Griekse kolonies in dit gebied en koloniseert zij op haar beurt weer zelf een deel van het eiland. Onder de tiran Gelon (± 540-478 vC.) groeit Syracuse sterk qua inwoneraantal. Hij dwingt een groot deel van de Grieken die in de nabije omtrek wonen te verhuizen naar Syracuse. Hierdoor zwelt de bevolking aanzienlijk aan en hoeft de stad niet onder te doen voor steden als Athene of Carthago.

Met de aanleg van enorme stadsmuren wordt Syracuse een haast onneembare vesting. In de stad worden diverse theaters en indrukwekkende tempels gebouwd, waaronder die van Apollo en Athena.

Sicilië - Syracuse, ca. 480-475 vC., Ar tetradrachme, 17.02 g.

vz – gemeente quadriga naar r, erboven vliegt Nike die de paarden kroont

kz – hoofd van Arethusa, het haar samengebonden onder een diadeem,

naar rechts, omringd door 4 dolfijnen **ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΝ**

Tijdens de Punische oorlogen moet Syracuse snel aan macht inboeten. Het staat politiek en geografisch gezien recht tussen de steeds sterker wordende Romeinen en Carthagers in. In 212 vC. lukt het de Romeinse troepen om de stad, na een lang beleg, in te nemen. Tijdens dit beleg komt een van de beroemdste inwoners van Syracuse, de wis- en natuurkundige Archimedes (287-212 vC.), om het leven.

De inname van Syracuse door de Romeinen betekent het einde voor de ooit zo machtige stad. Veel inwoners worden gedood of tot slaaf gemaakt. Tevens roven de Romeinen de stad bijzonder vakkundig leeg van alle kunst. Gedurende de Romeinse periode leeft Syracuse het bestaan van een gemiddelde provinciestad. In de 9e eeuw wordt de stad zelfs vrijwel geheel verwoest door binnenvallende Arabieren.

MUNT E Aeolis – Cyme

In de ‘Odysseus’ beschrijft Homerus hoe de held, na zijn verblijf bij de cyclopen, het eiland Aeolus bereikt en door de gunstige westenwind ‘Zephir’ terug op koers wordt geholpen.

Volgens de antieke Griekse schrijver Strabo was Cyme (ook Phriconis genoemd), aan de westkust van Klein Azië, één van de 12 belangrijkste steden van Aeolis die samen verenigd waren in een liga : Dodecapolis. Als havenstad, in de buurt van Smyrna en het koninkrijk Lydië, regeneerde het grote welvaart door maritieme handel.

Aeolis – Cyme ca. 150-145 vC, Ar tetradrachme, 16.77 g.

vz – hoofd van de amazone Cyme, met haarband en ooring, naar rechts

kz – in een laurierkrans : een paard met geheven voorpoot, naar rechts,

onder het paard een beker met 1 handvat op een grondlijn

rechts opstaand **KYMAION** (munt van de inwoners van Cyme)

onder de grondlijn, de naam van de magistraat **AMΦIKTYΩΝ**

Volgens de legende werd de stad gesticht door de amazone Cyme. Haar portret verschijnt echter niet op munten vóór 250 vC. Gezien de geografische ligging van de stad kan het paard een symbool zijn van de zeegod Poseidon, de amfora verwijst mogelijk naar de cultus rond Apollo.

Cyme bevond zich achtereenvolgens onder overheersing van de Perzen, de Macedoniërs van Alexander de Grote, zijn opvolgers de Seleuciden en de Attaliden van Pergamon. De regio werd in 133 vC ingelijfd bij provincie ‘Asia’ van het Romeinse Rijk. De stad werd gedeeltelijk verwoest door een aardbeving in 17 AD. Na de opsplitsing van het Romeinse Rijk (395) kwam het toe aan het Byzantijnse Rijk tot 1400, toen de Ottomaanse Turken het gebied inpalmden.

MUNT F Thessalië - Larisa

Larissa of Larisa is nog steeds een plaats in Griekenland, ongeveer centraal in het oosten van het land gelegen, aan de rivier de Puniös.

De vruchtbare vlakte van Thessalië is voor verschillende volkeren altijd een interessant gebied geweest. Larissa, de grootste stad van Thessalië, werd waarschijnlijk gesticht ca. 2000 vC. Het kende een grote bloei in de 6e - 5e eeuw vC. en werd door verschillende dynastieën geregeerd oa. de Aleviden, die tot aan einde van de 4e eeuw vC aan de macht waren.

Thessalië – Larisa, ca. 350 vC., Ar drachme, 6.09 g.

vz – hoofd van nymf Larissa, $\frac{3}{4}$ naar links gekeerd, met sterk golvend haar, draagt een halsketting en een ‘ampyx’, een metalen haarband

kz – paard met gebogen hoofd, op een grondlijn, naar r. ΑΑΡΙΣΑΙΩΝ

In 2006 hebben archeologen bij Larissa een 2000 jaar oud marmeren beeld van de jachtgodin Artemis opgegraven. Het hoofdloze beeld dateert uit het midden van de 1e eeuw vC. De vondst werd op 4 juli 2006 gedaan bij een opgraving van een theater uit de klassieke oudheid bij Larissa. Behalve het beeld, dat overigens ook geen armen en onderbenen heeft, vonden de archeologen ook zo'n zestig delen van kalkstenen en marmeren zuilen en meer dan honderd stenen met inscripties die naar verwachting meer licht kunnen werpen op de geschiedenis van de stad. Het theater werd gebouwd in de 3e eeuw vC, en werd twee eeuwen later bij een aardbeving verwoest. De Romeinen bouwden het theater weer op en waren mogelijk van plan het te gebruiken als arena voor gladiatoren.

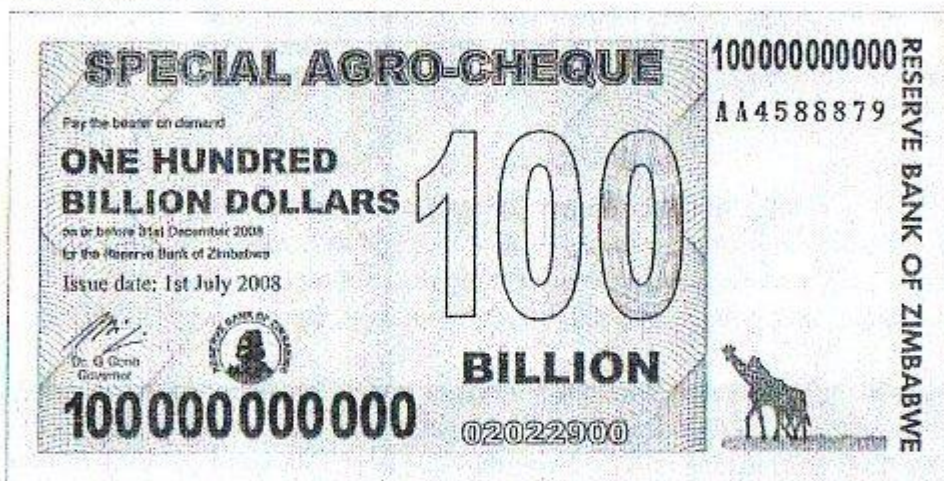
Quote :

‘Geschiedenis is het licht op weg naar de toekomst’

(!?)

Munten Zimbabwe 10 miljard maal meer waard Leopold Verbist

In het clubblad van september kon je lezen dat er dit jaar in Zimbabwe een hyperinflatie plaatsheeft van zowat 2,2 miljoen % per jaar en dat er bankbiljetten van 100 miljard zimdollar (Zimbabweaanse dollar) uitgegeven werden, waarmee men dan 3 eieren kan kopen. Deze grote biljetten dragen de naam van *special agro-cheques* met een beperkte geldigheidsduur en waren bedoeld voor landbouwers, maar vonden snel hun weg naar de gewone geldcirculatie. Per 1 augustus 2008 werd ook de nieuwe zimdollar uitgegeven door 10 nullen te laten vallen waarbij deze gelijk is aan 10 miljard oude zimdollar.

Bankbiljet, "special agro-cheque" van 100 miljard \$, uitgegeven 1 juli 2008, vervaldatum 31 december 2008.

Per 1 augustus werden ook nieuwe regels van kracht voor het opnemen van geld van een bankrekening: maximum 2 biljoen oude \$ of 200 nieuwe \$ per dag wat een 20-voudige verhoging was t.o.v. de vorige regels. Er vormden zich dan ook enorme rijen wachtenden aan de banken om hun snel devaluerend geld zo gauw mogelijk af te halen en uit te geven.

De regering heeft ook het lumineuze idee gehad om de oude munten van voor de hyperinflatie die al lang niets meer waard waren opnieuw geldig te verklaren als nieuwe zimdollars, waardoor de waarde ervan ineens met een factor 10 miljard toeneemt. Was dat geen goede belegging? In tijden van bankcrisissen is dat een meenemertje.

De oude én de nieuwe munten

In 1981 werd een muntenreeks uitgegeven (met jaartal 1980) gaande van 1 cent tot 1 \$, aangevuld in 1997 met een 2 \$ en in 2001 met een 5 \$. De 5 \$ is een zeer mooie bimetalen munt met een neushoorn op de keerzijde, maar was geen lang leven beschoren omdat toen de grote problemen in Zimbabwe al bezig waren met nogal wat inflatie tot gevolg die de munt snel waardeloos maakte. Lees hierover het artikel in Muntklapper 44: *1 zimdollar, Great Zimbabwe*.

5 zimdollar 2001, neushoorn

In 2003 sloeg de Zimbabwaanse Munt ook nog munten van 10 en 25 \$, maar deze kwamen niet in omloop doordat de inflatie toen al zo uit de hand gelopen was dat het geen zin had munten met een marginale waarde in omloop te brengen. Deze munten bleven dus in de kelders van de Munt liggen.

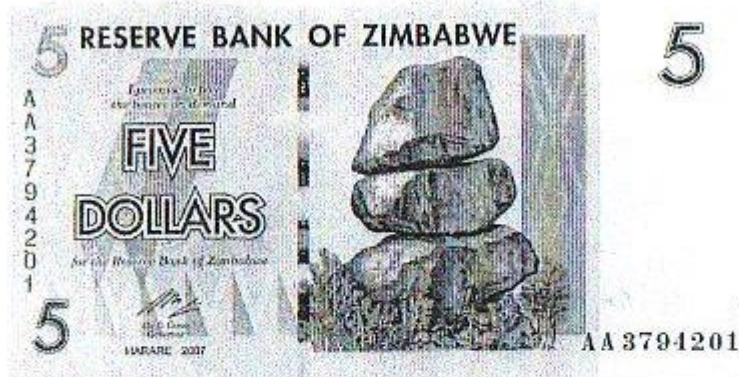

10 en 25 zimdollar 2003

Voor het virtueel failliete land is het natuurlijk meegenomen om munten te recyclen, dat spaart heel wat kosten uit. Door deze munten met datum 2003 voorsnog in circulatie te brengen konden de kelders van de Munt van Zimbabwe eens uitgekuist worden. Per 1 augustus 2008 werden de oude munten dus op eens nieuwe munten en werd de waarde ervan ineens met een factor 10 miljard opgekrikt. Alleen de munten van 10, 20, 50 cent, 1, 2 en 5 \$ werden opnieuw uitgebracht. De oude munten van 1 en 5 cent zullen een te kleine waarde gehad hebben.

Of dit ook zal resulteren in munten met het jaartal 2008 of later valt te betwijfelen: mogelijk zijn alleen maar de kelders leeggemaakt. Tegelijk werden ook bankbiljetten van 1, 5, 20, 100, 500 \$ en verder tot 20.000 \$ uitgebracht. We zullen zien hoelang het nieuwe geld iets waard zal zijn.

Balancing rocks

Het nieuwe bankbiljet van 5 \$ 2007, Chiremba balancing rocks, uitgegeven 1 augustus 2008.

Dit bankbiljet toont een van de beroemde “balancing rocks”. In het Zimbabwaanse landschap komen veel van deze balancerende rotsen voor: vrij rond afgesleten rotsblokken die boven op mekaar liggen, soms zelfs met drie boven mekaar in een zichtbaar labiele situatie. Het zijn bijzonder mooie zichten. Toeristen vragen zich dikwijls af: hoe komen die rotsen boven op mekaar te liggen; waarom heeft men dat gedaan of wie heeft dat gedaan? Maar dat zijn domme vragen want dat zijn gewoon erosieproducten. In het zuiden van Zimbabwe werd 2 miljard jaar geleden een groot rotsmassief gevormd dat vandaag in een zeer vergaande staat van erosie verkeert. Die bovenop mekaar liggende rotsen zijn gewoon zo afgesleten. Niemand heeft het dus gedaan. **L. Verbist**

Bibliografie

CoinNews.net, *Inflation makes Zimbabwe drop ten zeros from banknotes, coins return*, <http://www.coinnews.net/2008/07/30/inflation-makes-zimbabwe-drop-ten-zeros-from-banknotes-coins-return-4283/>

Wikipedia, *Zimbabwean dollar*, http://en.wikipedia.org/wiki/Zimbabwean_dollar

Wikipedia, *Banknotes of the Reserve Bank of Zimbabwe*, http://en.wikipedia.org/wiki/Banknotes_of_the_Reserve_Bank_of_Zimbabwe

NOOIT GENOEG ... van verzamelen een boeiende familie-expo

In de Herentalse Lakenhal loopt van 5 tot 21 november een expo over verzamelen en verzamelaars. NOOIT GENOEG ... is een erfgoedproject van 'tapis plein', laat jong en oud zich bezinnen over het fenomeen verzamelen en tracht antwoorden te vinden op vragen zoals o.a.:

- is het een uit de hand gelopen hobby of een overtuigende passie ?
- is het een fase uit de kindertijd die nooit is vervaagd ?
- is het iets erfelijk ?

Open : wo, do, vr, za en zo van 14 tot 17 u.

www.nooitgenoeg.be

Koninklijke Munt sluit zijn deuren

Het Nieuwsblad (belga)

De Koninklijke Munt sluit op 1 januari 2010 de deuren. Dat heeft de topman van de federale overheidsdienst Financiën gezegd aan de vakbonden. 'De definitieve beslissing is een politieke en ligt bij de regering, maar de topman van de FOD Financiën heeft donderdag gezegd dat 'de Munt' sluit in 2010', zegt Guido Rasschaert, algemeen secretaris van de socialistische vakbond ACOD - federale diensten. Volgens minister van Financiën Didier Reynders is het voorbarig om te spreken over een sluiting. Bij de Koninklijke Munt werken zo'n 90 mensen.

Politie veegt per ongeluk kunstwerk op

www.waarmaarraar.nl

De Amsterdamse politie heeft 'per ongeluk' een kunstwerk dat bestond uit 250.000 eurocentmuntjes opgeveegd en afgevoerd in vuilniszakken. De politie kreeg een melding dat jongeren aan het Groenhoederveen bezig zouden zijn koper van een kunstwerk te schrapen. Ter plaatse troffen agenten twee tieners aan die muntjes weghaalden die aan de grond waren vastgeplakt. 'In overleg met de dienstdoende chef werd besloten de muntjes, samen goed voor 2.500 euro, veilig te stellen', zegt Ebe van der Land van het korps Amsterdam-Amstelland in het AD.

Met medewerking van de stadsreiniging werden de muntstukken, die aan één kant blauw waren geverfd, op een hoop geveegd en afgevoerd in vuilniszakken. De politie spreekt van een communicatiestoornis. De bedoeling van de Oostenrijkse kunstenaar Stefan Sagmeister was dat voorbijgangers de muntjes zouden meenemen en zo verspreiden over de wereld. Zijn kunstwerk maakte deel uit van het project Urban Play.

Engelse stad lanceert eigen munteenheid tegen crisis

Lewes, een stad in het zuiden van Engeland, is van plan haar eigen munten te slaan, zoals het meer dan een eeuw geleden al deed. Bedoeling is de lokale handel te versterken en de crisis te bestrijden.

De ongeveer 16.000 inwoners van Lewes, hoofdstad van East-Sussex, vlakbij Brighton, zullen vanaf donderdag 11 september de 'Lewes pond' kunnen gebruiken, maar dan enkel in lokale winkels.

Meer dan 70 bedrijven en winkels hebben beloofd om de nieuwe munt, die evenveel waard is als grote zus 'pond sterling', te accepteren. Enkele tienduizenden biljetten van een Lewes pond zijn gedrukt, waardoor de glorieuze periode tussen 1789 en 1895 – toen de stad haar eigen munten sloeg – weer tot leven komt.

'Er is altijd een nationale munt nodig, maar het gaat hier om de promotie van alles wat lokaal wordt geproduceerd', legt Oliver Dudok van Heel van de 'Lewes Pound Group' uit.

1 one lewes pound

Burgemeester van Lewes, Michael Chartier, wil ook 'meer mensen aansporen om hun boodschappen in lokale winkels te doen. Lewes heeft de traditie van kleine handelszaken behouden en heeft geen grote supermarkten zoals in vele andere steden', zei Chartier.

Het pilootproject zal een jaar lopen, waarna het geld misschien voor altijd in gebruik zal worden genomen. Het project werd op poten gezet door een groep inwoners die zo de dalende koopkracht willen bestrijden. Een andere Engelse stad, Totnes in Devon (ZO-Engeland) heeft al meer dan een jaar zijn eigen munt.

Het Nieuwsblad - vdy (belga)

De Fonteyne ontstond in de 15e eeuw en ontving haar eerste statuten van de stad Gent in 1448. Als symbool heeft zij een fontein en als spreuk 'Alst past bi appetite'. Tijdens de 15de en 16de eeuw waren de rederijkerskamers vooral in de Zuidelijke Nederlanden zeer actief. Ze zorgden voor vermaak door toneel- en zangopvoeringen. Er waren wedstrijden om uit te maken welke Rederijkerskamer het beste toneelstuk schreef en uitvoerde. *Elcerlijc* en *Mariken van Nimegen* zijn voorbeelden van winnende stukken. De winnaar mocht het daaropvolgende jaar het Landjuweel organiseren. De trofee, meestal een zilveren beker, werd bij elke wedstrijd doorgegeven aan de nieuwe winnaar.

Fleurdecoin Lijst 7 - Nr. 146 / s.n. (Lieven de Bast) - Gent - 1814 - Ag.
Zilveren medaille geschonken door J. Della Faille, aanvoerder van de Burgerwacht als dank aan de rederijkerskamer 'de Fonteyne'.

Vz. Zwaard op olijftakken 'Quod comiti della Faille alteri ex leg. Urb. Ducibus pignus hoc gratitudi' praetor et mun. Gand solemn. Obtulere'

1 aug. MDCCCXIV / Sociis rhetoricis, aliisq. Urb. Leg. Inscriptis quorum ope et cura tranquillitas pub. fuit adserta decus referendum censuit grat. An. Mon. DD.' Gegraveerde medaille aan draagoog (55 mm)

Hoogtepunt van de Fonteyne was de organisatie van het beruchte Landjuweel van 1539 waaraan 19 kamers uit Vlaanderen en Brabant deelnamen. Het muntte uit door zijn weelderigheid en luxueuze uitvoering.

gilden, zal hun steun wellicht van financiële aard geweest zijn. Men kan zich echter ook best inbeelden dat hun invloed op het volk via toneel, zang en voordrachten niet te onderschatten was en zelfs sterker dan wapens. In april 1814 werd de Burgerwacht voorlopig afgeschaft omdat er voldoende troepen aanwezig waren. Als dank voor hun inzet ontvingen de 4 gilden en de rederijkerskamer op 25 juli 1814 elk een zilveren medaille (nr.147) van de stad Gent. Bijzonder is wel dat de burgemeester en aanvoerder van de Burgerwacht J. Della Faille op 1 augustus ook nog eens een afzonderlijke medaille (nr.146) schonk aan 'de Fonteyne'. In 1819 werd de Fonteyne door Willem I verheven tot koninklijke maatschappij. Jan-Frans Willems was hoofdman van 1841 tot 1846. De Fonteyne is nog steeds actief te Gent en is gevestigd in de Berg van Barmhartigheid in de Abrahamstraat.

Ref: Prosper Claeys / Les medailles Gantoises modernes 1792-1892 (Gand, 1909) **lijst 7 zal verschijnen op dinsdag 28 oktober 2008**

Lea Vandebrouwaene

www.fleurdecoin.be

Gerealiseerde prijzen

clubveiling 12 oktober 2008

1	20.00	13	1.00	25	5.00	37	1.25	49	2.75
2	1.00	14	4.50	26	-	38	10.00	50	1.00
3	20.00	15	2.00	27	1.00	39	13.00	51	2.50
4	2.25	16	14.00	28	-	40	12.50	52	2.75
5	1.00	17	-	29	4.50	41	14.00	53	3.25
6	3.50	18	2.00	30	-	42	2.50	54	2.50
7	1.00	19	17.50	31	1.00	43	2.50	55	2.50
8	5.00	20	-	32	3.75	44	2.75	56	4.00
9	2.00	21	1.00	33	9.00	45	3.25	57	2.25
10	3.50	22	10.00	34	2.50	46	2.75	58	1.00
11	1.00	23	3.50	35	3.00	47	2.50	59	2.25
12	5.00	24	9.00	36	1.00	48	3.25	60	4.25

Numismatische wijsheid

van WG

Jezus zei tot zijn leerlingen in het uur van de bekoring in de olijfhof : 'Waakt en bidt' (Matheus 26, 41).

De numismaat denkt in het uur van de bekoring : 'Waakt en biedt'!

2

3

7

9

nr	land	munt			kw	mat	inzet
①	Grieken	Ionië, Milete	diobool	6 ^e -5 ^e eeuw vC	ZF	Ag	25.00
②		Lydia, Sardes	AE 14 mm met Apollo	2 ^e -1 ^e eeuw vC	ZF	AE	20.00
3	Rome	Severus Alexander	sestertius COS III	222-235	F	AE	25.00
4		Constantinus	AE 20 mm VOT XX	307-337	ZF	AE	1.00
5		lot van 5 Romeinse bronsmunten, te determineren		divers	div	AE	1.00
6	Brabant	Albrecht & Isabella	Pauwenschelling - Antwerpen	ZD	F	Ag	7.50
7		Maria-Theresia	schelling - Antwerpen	1753	ZF+	Ag	15.00
8	Vlaanderen	Maria-Theresia	oord - Brugge	1751	F+	Cu	1.00
9	Namen	Willem II	dubbele mijt - Ch. 186	1391-1418	ZG	Cu	10.00
10	België	Leopold I	1 centime overslag	1833 over 1832	ZF	Cu	15.00
11		Leopold I	5 centimes	1856	ZF	Cu	15.00
12		Leopold II	2 centimes	1871 FR	F	Cu	1.00
13		Leopold II	5 centimes	1907 FR	F/ZF	CuNi	1.00
14		lot van 100 frank (1949 VL) en 50 frank (1948 VL)			ZF	Ag	5.00
15		groot lot munten België, waaronder 8 zilveren			div	div	10.00
16	Duitsland	Koninkrijk	1 pfennig	1885 G	ZF	Cu	20.00
17	Egypte	Republiek	20 para - KM #246	Year 10	ZG	Cu	1.00
18	Frankrijk	lot van 40 munten			div	div	1.00
19		Republiek	5 francs Louis-Napoleon	1852 A	ZF	Ag	15.00
20		Republiek	1 centime	1892 A	Pr	Cu	5.00
21		Republiek	2 francs	1944	ZF	AE	1.00
22		Lodewijk XV	ECU - Rennes	1726	F	Ag	25.00
23	Gr-Brittann	jubileummunt	crown - Koning Elizabeth II	1953	FDC	CuNi	2.50
24	Hongarije	Kremnitz	1 denar	1564	ZF	Ag	5.00
25	India	Britse Kolonie	1/12 anna	1893	Pr+	Cu	2.00
26	Italië	Toscane	5 centesimi	1859	ZF	Cu	2.50
27		Sardinië	5 centesimi	1826	F	Cu	1.00
28	Nederland	zilveren 2 ½ gulden (1959) + 10 gulden (1973)			ZF	Ag	5.00
29		lot van 31 stuks 25 cent		1911 - 1941	ZF	Ag	5.00
30		Friesland	duit	1682	F	Cu	1.00
31	Nederland	Zeeland	duit	1780	F	Cu	1.00
32	Oostenrijk	Leopold	15 kruizer	1675	ZF	Ag	10.00
33	Spanje	lot van 40 munten			div	div	1.00

22

23

24

32

34

38

47

nr	item	Beschrijving	uitgifte	kwal	mat	inzet
34	Spanje	kopermunt met dubbele tegenstempeling	163III en VI	ZF	Cu	5.00
35	USA	Republiek 1 cent	1890	ZF	Cu	5.00
36	Zwitserland	Confederatie 2 rappen	1945	ZF	Zn	1.00
37	Zuid-Afrika	Republiek 1 penny	1944	Pr+	Cu	1.00
38	medaille	Plaquette thema 'La Musique' (P. Theunis)	02-05-1936	Pr	AE	10.00
39	jeton	gemeente Grave, horeca vereniging Vandemooss Assurantien		Pr	plast.	1.00
40	penning	150 jaar 'Jagers en Grenadiers'	1979	FDC	Fe	1.00
41		7 penningen '50 Olympics'	ZD	Pr	Fe	1.00
42	set	Irak FDC-setje van 3 munten		FDC	div	1.00
43		Letland FDC-setje van 3 munten		FDC	div	1.00
44		Nepal FDC-setje van 3 munten		FDC	div	1.00
45		USA FDC-setje van 3 munten		FDC	div	1.00
46	boek	'Du Statère à l'Ecu' Artis-Historia uitgave	1983	-	papier	1.00
47	biljet	België 50 frank	03-04-1956	F	papier	1.00
48		Argentinië 7 verschillende biljetten, type 'San Martin'		FDC	papier	1.00

nr	item	land	waarde	uitgifte	kwal	mat	inzet
49	biljetten	Brazilië	3 x verschillende 1000 cruzados		div	papier	1.00
50		Dominicaanse Republiek	50 pesos oro	1995	ZF+	papier	1.00
51		Duitsland	1000 + 2000000 mark	1922/1923	ZF	papier	1.00
52		Duitsland	20000 mark	20-02-1923	ZF	papier	1.00
53		Faroe Eilanden	20 kronur	ZD (1986)	ZF+	papier	1.00
54		Frankrijk	50 francs	1982	ZF	papier	1.00
55		Gr.-Brittannië	1 £ British Armed Forces	(4 th series)	FDC	papier	1.00
56		Indonesië	10000 rupiah	1998	ZF+	papier	1.00
57		Japan	1 yen	ZD	F/ZF	papier	1.00
58		Mongolië	1 tugrik	1955	Pr	papier	1.00
59		Oekraïne	5000 karboantsiv	1995	Pr	papier	1.00
60	biljetten	Polen	50 + 100 + 500 zlotych	1982-1988	div	papier	1.00

53

57

div = divers ZG = zeer goed F = fraai ZF = zeer fraai Pr = prachtig FDC = Fleur de coin
 Au = goud Ag = zilver AE = brons-koper Cu = koper Ni = nikkel Zn = zink ZD = zonder datum

Randdomeinen van de Romeinse numismatiek

Binnen ieders verzameldomein of specialisatie komt men wel eens vreemde eendjes tegen die, ofschoon ze niet echt tot de muntencollectie behoren, toch een bijzondere al dan niet numismatische meerwaarde bieden. Men kan zich hierbij terecht de vraag stellen over de strikt numismatische relevantie ervan, maar wanneer men de sociale, de economische, de historische en zeker ook de esthetische context in overweging neemt, is de link al snel gelegd. Alle objecten die gelijken op, of min of meer geassocieerd kunnen worden met munten, komen ervoor in aanmerking. Hoever men de grens hierin wil trekken is natuurlijk een persoonlijke overweging. Ook het productieproces en het materiaal zijn belangrijk: net als munten behoren geslagen, gegoten, gestempelde, gegraveerde, gebakken, etc... exemplaren tot de fascinerende, doch vaak miskende periferie van de Romeinse numismatiek. Met telkens één of meerdere voorbeelden per type en wat algemeenheden, introduceer ik u graag in deze schemerzone van de Romeinse numismatiek.

Tesserae

Tesserae in lood, multifunctioneel, tweezijdig en eenzijdig

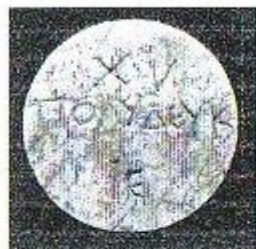
Etymologisch is het woord tessera ontleend aan het Griekse *tessaragonos*, wat vierhoekig betekent. De niet-numismatische betekenissen laten we hier even buiten beschouwing, maar vanuit numismatisch perspectief kennen we de tesserae als:

- *Algemene multifunctionele jetons.*
- *Tesserae nummariae*, kleine pasmunt.
- *Tesserae lusoriae*, speeltokens.
- *Spintriae*, penningen met erotische scènes.

De meest courante stukken zijn de tesserae die voor allerlei doeleinden werden gebruikt. Ze werden lokaal gefabriceerd in opdracht van handelaars of personages, voor faciliteiten binnen publieke gebouwen, voor de ondersteuning van gebeurtenissen i.v.m. scheepvaart, graanbedeling, religie, sport, cultuur, etc... teveel om op te noemen.

Meestal zijn ze gemaakt van lood, maar exemplaren in brons of messing, glas, terracotta, ivoor en been komen ook voor. De kwaliteit is meestal slecht omwille van het artisanale (gegoten) productieproces en vaak zijn ze eenzijdig, vooral de koloniale stukken. Gelukkig wordt dit ruimschoots gecompenseerd door een grote diversiteit in afbeeldingen naargelang de functionaliteit, als reflecties van het dagdagelijkse Romeinse leven.

Tessera lusoria

Tesserae met waardebepaling (?)

Onder *tesserae nummariae* verstaan we de kleine Romeinse pasmunten als quadransen e.a., hier dus niet relevant.

Tesserae lusoriae waren gewone speelsteentjes waarmee men op de *tabula lusoria* gokspellen speelde. Soms zijn ze ook schijfvormig, al dan niet met ingekraste waarde en de naam van de eigenaar.

De mooiste tesserae zijn deze uit de eerste eeuw na Chr. met knappe voorstellingen van de Julio-Claudische dynastie, of andere onderwerpen. Op de keerzijde staat een waarde aanduiding van I tot XVI, uitzonderlijk XVII en XXV. Over deze getallen is men het niet eens, er wordt wel eens aangenomen dat ze een tegenwaarde in Romeinse as aanduiden. Het getal XVI zou dan gelijk zijn aan 16 assen, ofwel één zilveren denarius. Andere theoriën hebben het over entreebewijzen waarbij de getallen overeenkomen met genummerde ingangen, of over voedselmunten, speeltokens of garderobetickets.

Zéér zeldzame spintriae zonder 'waarde'. Zulke hebbedingetjes kosten al gauw een fortuin en leg je maar beter op de kast, naast de snoepjesdoos...

De pikantste stukken uit deze reeks zijn de *spintriae*, tesserae met quasi pornografische afbeeldingen, ook wel eens *numi obsceni* genoemd. *Spintria* betekent zoveel als schandknaap, een verwijzing naar de capriolen van keizer Tiberius op Capri door Suetonius waar “de handjes van kleine jongetjes (*spintriae*) het lichaam van de keizer kittelden”...

In die zin waren het misschien gewoon bordcepenningen met de tarieven van één of meerdere bezoeken, of was het een manier om de exuberante levensstijl van Tiberius te ridiculiseren. Deze stukken zijn meestal goed en mooi gemaakt (geslagen) en in goede staat, maar kosten ontegenwoordig veel geld!

Contorniaten

Etymologisch: *contorno* (It.), *contour* (Fr.), soms ook *nummi contorniatii* of *pseudomoneta* genoemd. Dit zijn werkelijk prachtige stukken met een specifiek vakmanschap. De naam verwijst naar de diep gegraveerde incisies aan voor- en keerzijde, die werden aangebracht na fabricatie. Ze zijn gemaakt uit koper en zijn ongeveer even groot als officiële medailles, maar wel lichter omwille van de dunnere muntplaat. De figuren zijn nogal vlak en soms volledig gegraveerd, al dan niet in combinatie met monogrammen (PE, EP) die soms ingelegd zijn met zilver, of met andere gravures als palmtak, ster, klimopblad, boog en pijlkoker of een Victoria-figuur.

De voorzijde is meestal van heidense inspiratie (paganisme) met portretten van keizers-paganisten (vb. Nero), of zelfs portretten van Alexander de Grote, filosofen, helden, wagenmenners, dichters, geleerden, koningen, etc...

Op de keerzijde vinden we taferelen die verwijzen naar de circusspelen, paardensport (decursiones), jacht (venationes), mythologie, geschiedenis, helden, dramatisch en muziek. Men kan de contorniaten met zekerheid dateren tussen de periode van Constantijn de Grote, begin 4de eeuw, tot ongeveer Valentinianus I (364-375). Ook hier weer is er geen eensgezindheid over de functionaliteit van de stukken. Wellicht hadden ze geen geldwaarde en waren het onofficiële uitgaven (discrepancies tussen voor- en keerzijden, spellingsfouten, ...). Er moet wel een verband zijn geweest met circus en arena, misschien waren het strooipenningen, prijzen voor de winnaars of antichristelijke pamfletten?

Voor de verzamelaar geldt een prijskaartje vanaf € 2000 (!)

Proto-contorniaten

Er zijn geen gemeenschappelijke kenmerken tussen contorniaten en de proto-contorniaat die hier staat afgebeeld. De naam klinkt alleszins exotischer dan de inhoud. Proto-contorniaten zijn grote bronzen munten met opgehamerde rand. Dit waren oude munten die niet meer in circulatie waren en gebruikt werden als speelstukken (tabula lusoria).

Gemuteerde sestertiën komen we weinig tegen, veelal zijn het grote koloniale munten, zoals deze van Antoninus Pius. Eén kenmerk is de ingekraste palmtak die waarschijnlijk te maken heeft met winst of verlies van de speler. Betaal niet te veel voor een proto-contorniaat. Ze zijn wel zeldzaam, maar altijd in erbarmelijke staat!

Sigilli

Ioden zegels, eenzijdig en tweezijdig.

De sigilografie houdt zich bezig met de studie en het verzamelen van zegels. Vaak heeft men het hier over Byzantijnse en middeleeuwse zegels (bv. Pauselijke bullae) en de latere loodjes. Nochtans vinden we bij de Romeinen een grote diversiteit terug aan zegels en aanverwante objecten. Jammer genoeg bestaat hierover weinig goede literatuur of een degelijke inventarisatie. Romeinse zegels bestaan in lood, glas en terracotta. Ze zijn vooral eenzijdig kegelvormig of vlak, tweezijdig is minder frequent.

Glazen zegel

Cretula

Naargelang hun functie bestaan er veel voorstellingen, namelijk het verzegelen van burgerlijke, officiële en militaire zendingen en eigendommen. Zegels in terracotta krijgen de specifieke naam *cretulae* en werden gebruikt voor het verzegelen van lichtere stukken. De zegels werden gemaakt d.m.v. een (gedragen) conische stempel of een zegelring. Net daarom hebben de meeste sigilli een sterk persoonlijk karakter en zijn ze moeilijk met exactheid te determineren maar des te interessanter! Voor de verzamelaar: Romeinse sigilli heb je al vanaf ong. € 15,

Exagia solidi

Rond exagium solidi met inscriptie

Vz: bustes van Arcadius, Honorius en Theodosius II, *DDD NNN AAA VVV GGG (dominorum nostrorum augustorum)*.

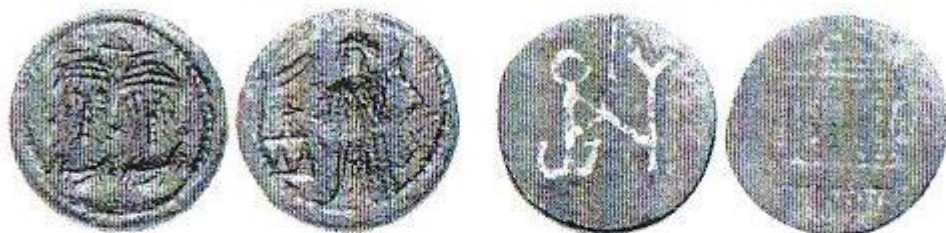
Kz: figuur van Justitia, *EXAG SOL SVB V INL IOHANNI COM S I/ CONS (exagium solidi sub viro inlustri Iohanni comiti sacrarum largitionem Constantinopolis)*.

In de brede betekenis van het woord kunnen we een exagium vertalen als 'geijkt gewicht', afgeleid van het Romeinse werkwoord *exigere*, wat ijken of beproeven betekent.

Meer specifiek verwijzen we hier naar de zgn. *exagia solidi*, muntgewichten die werden gebruikt door de *exatores auri*, die belast waren met de controle over de zuiverheid en het gewicht van de Romeinse gouden munten.

Exagium solidi zonder inscriptie

Exagium met monogram (Ar)

Rechthoekige exagia met inscripties

De schijfjes zijn rechthoekig of rond en hebben meestal een inscriptie die verwijst naar hun toepassing. Er bestaan ook 'blanco' exemplaren of koloniale types met monogrammen die soms zijn ingelegd met zilver - van deze laatste is de toepassing moeilijk te definiëren.

Exagia werden vooral gebruikt tijdens het laat Romeinse keizerrijk en zijn uitzonderlijk zeldzaam, het prijskaartje is navenant.

Exagia zijn de enige Romeinse gewichtjes, die we met zekerheid kunnen relateren aan een munt(stelsel). Indien je de inscriptie SOL op een gewichtje tegenkomt, verwijst dit naar *solidus*, uitkijken dus! Interessant om te weten is dat alle bekende exemplaren van hetzelfde type een ander gewicht hebben!

Gewichten

Commercieel gewichtje

Gewicht van 2 Romeinse ponden (844 g)

Dit zijn geen muntgewichten, maar toch wel mooie artefacten! Ze zijn uit lood of brons gemaakt, zijn moeilijk te dateren en hebben soms eenvoudige inscripties als letters, cijfers, lijnen, bolletjes, ...

Commerciële gewichtjes hebben soms met zilver ingelegde letters.

Hanggewicht

Inscriptie X

Duifjes

6de legioen (York)

Ornamenten

Alles wat min of meer op een munt lijkt komt hiervoor in aanmerking (als het maar mooi is!). Wegens de relatief kleine interesse hiervoor, kan men zich met wat geluk en voor weinig geld prachtige verzamelobjecten aanschaffen. Ook deze stukken maakten deel uit van de antieke wereld en geven een extra cachet aan elke numismatische verzameling. Dit kunnen speldjes, versieringen, hangertjes,

juwelen, (zegel)ringen, stempels, borstversieringen (phalerae), insignes, plaquettes, etc... zijn.

Tenslotte graag nog enkele voorbeelden:

Wat betreft literatuur is er weinig over al deze mooie dingen te vinden. Vrijwel steeds behoren ze tot het appendix van de ene of andere collectie. Er zijn wel enkele musca met mooie en goed beschreven collecties van voornamelijk tesserae.

Koen De Wolf

VAN E C C E L P O E L

gloednieuwe cava op de markt

CREADOR BRUT

goudgele kleur, zeer fijne pareling
met echte 'champagne'-neus
zeer frisse, vlotte en complexe smaak.

een supercava voor 8.15 euro !!!

Lierseweg 20, Herentals www.vanecclpoel.be info@vanecclpoel.be

Nederland zoekt naar goud in scheepswrak

Nieuwsblad-K Baumers
Schat van minstens 100 miljoen euro ligt al 200 jaar op bodem van zee

De klus was in 1799 even belangrijk als simpel : een vracht goud en zilver 'eventjes' van Engeland naar Hamburg overbrengen. Maar het fregat 'Lutine', 44 m lang met 32 kanonnen en met haar kostbare lading, verdween bij Terschelling in de golven. Wat de tientallen goudzoekers de afgelopen 200 jaar van de zeebodem haalden, ligt nu grotendeels in het museum. Maar de Lutine-geschiedenis is een 'never ending story'.

'Met goud en goed belaân is't schone schip vergaân', zong Liesbeth List over de mysterieuze schipbreuk van de Lutine, een Brits schip vol goudstukken. Nederland zet nu zware middelen en ultramoderne technieken in om die schat naar boven te halen.

Het was oktober 1799 toen de Britse marine de Lutine op weg stuurde naar Nederland. Het schip vervoerde niet alleen hoge piefen uit Engeland, maar ook een grote lading goud en zilver ter waarde van 1.2 miljoen Britse pond. Dat duizelingwekkende bedrag, te vergelijken met een bedrag tussen 100 en 500 miljoen euro nu, was bedoeld voor de Engelse soldaten op het vaste land, en als financiële steun aan de stad Hamburg. Engeland was verwickeld in een oorlog met Frankrijk.

Maar in de nacht van 9 op 10 oktober liep het mis. Tussen de noord-Nederlandse eilanden Terschelling en Vlieland veranderde het schip plotseling van koers en raakte het vast op een zandbank. 269 van de 270 opvarenden kwamen om, van de schat en het schip werd nauwelijks iets teruggevonden. Maar uit de wrakstukken van de Lutine werd een mysterie geboren.

‘De laatsten die het schip gezien hebben, waren Engelse vissers’, weet Gerald De Weerd, conservator van het museum ‘Behouden Huys’ op het eiland Terschelling, dat een speciale afdeling over de Lutine herbergt. Zij vertelden achteraf dat er een vrolijke sfeer heerste op het schip. Ze hoorden getinkel van wijnglazen en alle lampen in de lounge brandden. Dat was in oorlogstijd nogal vreemd voor een schip als de Lutine’. Maar ook na de ramp kwamen vreemde vermoedens bovendrijven. De hoge heren zouden zo hard gefeest hebben dat het schip uit koers raakte en op de klippen liep. ‘Maar dat zou catastrofaal geweest zijn voor de Engelse Navy’, vertelt De Weerd. ‘Ze zouden niet alleen gezichtsverlies geleden hebben, ook financieel was dat een ramp, want de verzekering zou niet uitbetalen als een menselijke fout aan de basis van de schipbreuk lag’.

De Weerd beet zich vast in het mysterie en ging op zoek in Londense archieven. Maar over de schipbreuk en de enige overlevende is nauwelijks iets terug te vinden. ‘Over andere schepen zou ik al hele boeken kunnen schrijven, maar niet over de Lutine’, zegt De Weerd.

De Lutine werd het voorwerp van een gigantische doofpotoperatie van de Navy. De marine wees het stormweer aan als boosdoener en verzekeraar Lloyd’s betaalde alles uit. Lloyd’s is nog steeds eigenaar van de verloren schat. Er is dan ook een vertegenwoordiger van Lloyd’s aanwezig op het bergingsplatform, en er staat zelfs een auto voor geldtransport klaar.

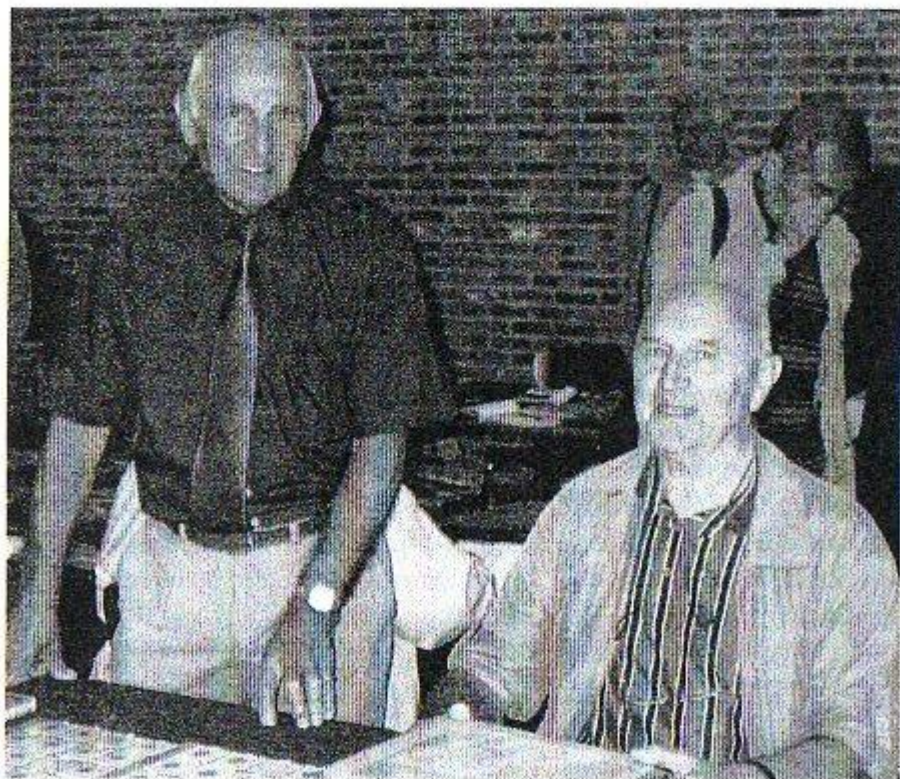
Na jarenlange onderzoeken met metaaldetectoren en sonarapparatuur zet Nederland de zware middelen in. Een gespecialiseerd team werkt van op een speciaal gebouwd eiland boven de plaats van het ongeval. Nederland is in de ban van de schattenjacht, maar bij De Weerd is er geen sprake van goudkoorts. ‘De lading kan wel wat waard zijn, maar dat is niet meer dan een mooi extraatje’, vertelt hij. ‘Ik ben vooral benieuwd naar de oorzaak van het ongeval. Misschien kunnen de restanten van het schip ons wijzer maken. Voor het museum zouden ankers, wrakstukken of oude kleren en wapens wel leuk zijn. Maar het goud? Dat zijn maar blokjes die wat blinken.’

www.behouden-huys.nl

De lading bestond vooral uit zakken vol gouden Louis d’ors en zilveren Spaanse piasters. Tussen 1857 en 1861 kon Lloyd’s nog verschillende tonnen goud bergen. Ook de scheepsbel van de Lutine werd teruggevonden. De bel hangt nu in de hoofdzetel van Lloyd’s in Londen en wordt gebruikt om belangrijke berichten aan te kondigen.

Voor de maandelijkse babbel plaatsen we 2 leden op de praatstoel. Gust (76) en Fernand (72) Caers zijn niet alleen broers en verzamelaars in hart en nieren maar als standhouders ook vertrouwde gezichten op de clubactiviteiten. Geen Belgisch centje heeft voor hen nog een geheim.

‘Ik ben met mijn verzameling begonnen rond 1970 toen ik wat oude munten had weggegeven aan een verzamelaar’, vertelt August. ‘Nadien dacht ik dat ik die dingen eigenlijk toch evengoed zelf had kunnen bijhouden.’ De microbe kreeg August pas echt in zijn greep toen hij door broer Fernand werd meegenomen naar een grote beurs in Tienen. ‘Zelf heb ik heel mijn leven dingen verzamelt’, vult Fernand aan. ‘Ik heb ooit ook nog eens in zichtkaarten gedaan maar daar ben ik mee gestopt.

Nu beide broers minder dan 20 munten nodig hebben om tot een quasi volledige verzameling oude Belgen te komen wordt aanvullen steeds moeilijker. ‘Neem nu het 2 frankstuk uit 1834’, zegt Fernand. ‘Die kom je nog wel tegen maar naar taal en slag toe bestaan er vier versies.

Die allemaal en in een behoorlijk staat vinden is enorm moeilijk. Laatst kreeg ik nog wat ontbrekend materiaal aangeboden. Voor twee muntjes bedroeg de vraagprijs 6.000 euro. Dat gaat me wel wat te ver.

Het verzamelen van munten heeft volgens Fernand Caers gedurende de jaren heel een hele verandering ondergaan. 'Tientallen jaren geleden werd alles bijgehouden en goed bevonden. Geen probleem dat er sleet zat op de munt of inkervingen. Als je de taal en het jaartal nog kon lezen was het al voldoende. De kwaliteitseisen naar 'fleur de coin' (FDC) zijn pas veel later gekomen.'

Voor later hebben de broers een goede afspraak gemaakt. Wie het langst leeft zal de nabestaanden van de andere helpen om diens verzameling verder kundig te beheren of aan een eerlijke prijs ten gelde te maken.

'Dat er inspanningen geleverd worden door de club om jongeren erbij te betrekken, vind ik een goede zaak', zegt August. Vorige maand had ik een vol doosje vrij veelvuldig voorkomende oude Belgische munten mee. Als zo'n gastje langs komt dan mag hij het ook zonder ruilmateriaal hebben. Voor unieke oude stukken, moet er betaald worden, maar voor starters zijn, voor wie wil zoeken, ook heel veel dingen te vinden voor een paar euro. Oud en in relatief goede staat. **mph**

ironisch inflatiebiljet Zimbabwe : 'Five so many trillion dollars ...'

zaterdag 1 november 9 – 16 u

Numismatica ZW-Vlaanderen EGMP
4^e Internationale Numismatische Ruilbeurs

'Het Spoor' – Eilandstraat 6, 8530 Harelbeke
urbain.hautekeete@skynet.be 051-304388

zaterdag 8 november **London Coin Fair** www.simmonsgallery.co.uk
Holliday Inn - Coram Street, Bloomsbury, London WC1

zondag 9 november **VEILING Willem Van Alsenoy** vanaf 10 u
Veilinghuis Bernaerts – Verlatstraat 18-22, 2000 Antwerpen
gsm. 0495-511016 willem@vanalsenoy.com www.vanalsenoy.com

za 8 nov (9-17u) **NUMISMATA FRANKFURT** zo 9 nov (9-16u)
im Forum der Messe – Frankfurt am Main (D) www.numismata.de

dinsdag 11 november 7.30 - 17 u

Numismatica Tienen EGMP
40^e Grote Internationale Numismatische Beurs

Evenementenhal Houtumveld
Sporthalstraat 12, 3300 Tienen

zaterdag 15 november **Numismatische Kring Zeeland** 7.30-18 u
Grote munten- bankbiljetten- en ansichtkaartenbeurs
De Vroone – C.D. Vereekestraat 74, Kapelle (Nederland) 31-118626294

zaterdag 29 november **IBNS Papiergeldbeurs** 10-16 u
Delta vergaderzaal – Dolderseweg 150, Den Dolder (NL)

zondag 30 november **Berlaarse Ruil- en Hobbyclub** 7-13 u
Nationale Ruildag St-Pieter-Markt 27, Berlaar G.Smets 0472-813387

zondag 30 november **88^e Münzenbörse Hannover** 9.30-16 u
Congress-Centrum (HCC) Niedersachsenhalle, Theodor-Heuss-Platz 1

Noteer alvast in uw agenda : zondag 14 december 2008 8.30-15 u

Naar jaarlijkse gewoonte is er in december geen normale clubactiviteit !
We nodigen iedereen van harte uit om aanwezig te zijn op dit uniek numismatisch evenement in de Kempen :

5^e INTERNATIONALE MUNTENBEURS

COIN EVENT

Numismatica Herentals EGMP

Sporthal 'De Vossenbergh' – Markgravenstraat 93, 2200 Herentals

In de ruime en goed verlichte sporthal verwelkomen we u met :

- **380 meter tafelruimte** met numismatisch- en archeologisch materiaal
- **98 standhouders**, met een gevarieerd aanbod, uit binnen- en buitenland:
België, Nederland, Frankrijk, Duitsland, Gr-Brittannië, Polen, China, ...
- **8 promotiestanden**, diverse organisaties en verenigingen informeren de bezoekers over hun activiteiten, doen aan ledenwerving en bieden producten aan uit hun huis : Koninklijke Munt van België, Muntkoerier, Het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Munt- en Penningkunde, Mauquoy Medal Cy, Promotie van de Medaille, Diestse Studiekring, Oriental Numismatic Society, World Bi-metallic Coin Collectors.
- **2 lezingen**, gratis bij te wonen in een bijlokaal van de grote zaal :
10 u 'Iconografie op Romeinse munten' – door prof. dr. Koen Verboven
12 u 'Hagemunten in de Maas-Rijn regio' – door prof. dr. Jos Benders
- **gratis jubileumpenning** : 1 ex. voor elke bezoeker, n.a.v. de 5^e editie, wordt ter plaatse geslagen door het mobiele muntatelier 'Scheldemunt' en is enkel die dag verkrijgbaar, nadien worden de stempels vernietigd !
- **altijd-prijs-tombola** met o.a. 12 gouden munten; elk lot kost 5 euro en levert je gegarandeerd een zilveren munt; trekking op de beurs om 13.30u

Standhouders, in het bezit van hun accreditatiekaart, krijgen toegang tot de zaal vanaf 7 u voor de opbouw van hun stand; mogelijkheid tot nemen van een ontbijt (7.30-8 u) : 2 broodjes naar keuze + koffie aan 1.50 euro. Nadien bediening aan de standplaatsen door een cateringkarretje.

Cafeteria : gezellige ontmoetingsplaats in de zaal, met hapje & drankje

Daglidkaart : gratis : leden Numismatica Herentals EGMP, en -12 jaar

1 euro : leden van E.G.M.P.- & A.E.N.- afdelingen

2 euro : andere bezoekers

Û KOMT TOCH OOK ?!

za 1	AEN Soignies – ‘Centre’, rue de la Régence 23, Soignies Gent West Muntcentrale – School Reinaertstraat 26, Gent EGMP ZW-Vlaanderen 4e Grote Numismatische Ruilbeurs ‘Het Spoor’ – Eilandstraat 6, 8530 Harelbeke	14 – 16 u 13.30-17u 9 – 16 u
zo 2	EGMP Leuven -New Pocket, JP Minckelersstr 98, Leuven EGMP ZW-Vl.– Kartouchke, Ingelmunstersestr 8, Izegem AEN ANA – rue ds mésanges Mohon, Charleville-M (Fr) AEN Couvin – Lycée Gouttier, rue Gouttier 11, Couvin AEN St-Georges–rue Reine Astrid 69, St-Georges Meuse Edelweissje – St-Katarina – N. Cleynaertslaan 1, Hasselt Wase Ruilclub – Den Hof – N. Heymanplein 7, St Niklaas Soignies – Ecole Commun., Place Van Zeeland, Soignies	8.45–12 u 9 – 12 u 9 – 12 u 9 – 12 u 8 – 12 u 8.30-12 u 9 – 12 u 8.30-12 u
di 4	AEN Brussel – H. Geest, Dr. Lemoinestr. 13, Anderlecht	vanaf 18u
vr 7	Berthout – Parochiehuis– Clemenceaustr.111,St-K-Waver	vanaf 19u
za 8	EGMP Dendermonde–Kloksken, Het Keur, Dendermonde AEN Nijvel – C. St-Gertrude – Faubourg de Mons, Nijvel AEN Verviers – Ecole, rue d/l Moinerie 33, Petit-Rechain N.K. Hasselt – Cult. Centr. lokaal 2, Kunstlaan 5, Hasselt Gent West Muntcentrale – School Reinaertstraat 26, Gent Eur. Verz.B.– ’t Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel Veiling – Willem Van Alsenoy www.vanalsenoy.com	12 – 17 u va 14.30u 9 – 12 u 13 – 17 u 13.30-17u 8 – 11 u
zo 9	EGMP Herentals–Antonius, Kapucijnenstr., Herentals AEN Vielsalm – Les Doyards, Rue d/l Station 5, Vielsalm N.K. St-Truiden – ‘Kazelhof’ - Kazelstraat, St-Truiden	8.30-12 u 9 – 12 u 8.30-12 u
ma 10	EGMP Brugge – lok. CM, Moerkerkestwg. 118, St.-Kruis	vanaf 19u
di 11	N.K. Zeeland – Dauwendaele–Vrijlandstr. 59, Middelburg EGMP Tienen 40^e Internationale Numismatische Beurs Evenementenhal Houtenveld – Sporthalstraat 12, Tienen	18.30-21u 7.30-18 u

wo 12	NK Brabant – Bar le Duc, Korenbrugstr, s-Hertogenbosch	19.45 u
za 15	Eur. Verz.B.– 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel Gent West Muntcentrale – School Reinaertstraat 26, Gent N.K. Zeeland Grote Munten- en bankbiljettenbeurs De Vroone – C. D. Vereekestraat 74, Kapelle (NL)	8 – 11 u 13.30-17u 7.30–18 u
zo 16	EGMP Gent–Sp. Gouverneurswoning, Buitenhof 35, Gent EGMP Mechelen–Hof Villers, Persoonshoek 9, Mechelen EGMP ZW-Vlaand – Willem Tell, Brugsestr. 20, Kortrijk AEN Luik - Collège St-Servais – 104 rue St-Gilles, Luik Numis. Wethra – Gem. Feestzaal, Schooldreef, Wetteren Wase Ruilclub – Den Hof, H. Heymanplein 7, St-Niklaas	9 – 12 u 10 – 12 u 13 – 16 u 9 – 13 u 9.30 -13 u 9 – 12 u
di 18	N.K. Limburg – 't Pruuske, Hoogbrugstraat 9, Maastricht	van 20 u
za 22	MEDEC – Ruggenhof – Frans van Dijckstraat 46, Deurne Eur. Verz.B.– 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel Gent West Muntcentrale – School Reinaertstraat 26, Gent Achter Olmen – T.I. St-Jansberg, Weerterstwg. Maaseik	12.30-16u 8 – 11 u 13.30-17u 13 – 16 u
zo 23	EGMP Aalst – S.C. Immerzeel, Rerum Novarumstr, Aalst EGMP Tienen – t Hoekske, Oude Leuvensestr. 93, Tienen AEN La Louvière – MdP, Rue d/l Station, Haine St-Pierre	vanaf 9 u 9 – 12 u 8.30-12 u
za 29	EGMP Antwerpen – Ruggenhof – Fr v Dijckstr 46, Deurne Eur. Verz.B.– 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel Gent West Muntcentrale – School Reinaertstraat 26, Gent	12.30-16u 8 – 11 u 13.30-17u
zo 30	Wase Ruilclub – Den Hof – H Heymanplein 7, St-Niklaas	9 – 12 u

Eeckhout

Op zoek naar een muntstuk of biljet dat je al jaren niet vindt ?

Laat me weten wat er nog mankeert in uw verzameling !

Voor al uw numismatische vragen : **JOSELITO EECKHOUT**

Kerkhoflaan 42, 9300 Aalst – Tel 0486/868942 – Fax 053/300117

joselito_eeckhout@telenet.be

www.eeckhout.tk

Brumunt uw partner voor uw collectie !!

Alle euromunten, Belgische munten, wereldmunten, ...
Benodigheden voor elke verzamelaar en de nieuwste catalogussen.

Bezoek ook onze website : www.brumunt.be

Brumunt - Hogeweg 166, B-8200 Brugge 2, België
gsm : 0478 362795 email : brumunt@telenet.be

MAUQUOY GROUP

Industrieweg 12 • 2280 Grobbendonk • Belgium

www.mauquoy.com

Medailles

Penningen

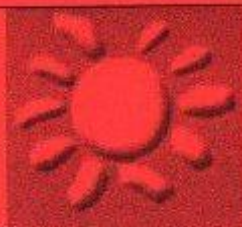
Naamplaten

Stempels

uit sympathie

014 221878

café

't ZONNEKE

Kerkplein 1, 2200 Herentals

Fleur De Coin

MUNTEN & MEDAILLES

aankoop & verkoop te Gent
Lea Vandenbruwaene

St-Annastraat 101, 9000 Gent 09-2333138 info@fleurdecoin.be
open : ma, di, do, vrij, zat 14-18 u www.fleurdecoin.be
voormiddag op afspraak – woe, zon & feestdagen gesloten